

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงการใช้กาเกษตรดีที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรในเขตอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษตามแนวทางเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในเขตอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจ สังคมกับการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษตามแนวทางเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ตลอดจนศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษตามหลักการเกษตรดีที่เหมาะสม

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ กลุ่มประชากรตัวอย่างที่ใช้ศึกษาวิจัย คือ เกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษในอำเภอสารภี จำนวน 200 คน เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์เกษตรกร และนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคม หาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการทดสอบสมมุติฐานใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยวิเคราะห์แบบ Stepwise จากการใช้ข้อมูลสามารถสรุปผลได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลด้านลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และความรู้ตามหลักการ

เกษตรกรที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 71 เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 57 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวนแรงงานในครอบครัว 2 คน รายได้เฉลี่ย 3,206 บาทต่อเดือน ขนาดพื้นที่ในการปลูกผักเฉลี่ย 1.39 ไร่ มีประสบการณ์ในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเฉลี่ย 4 ปี เกษตรกรส่วนใหญ่ขายผลผลิตแบบขายส่งให้แก่พ่อค้าร้อยละ 33 เกษตรกรร้อยละ 48 ได้เข้ารับการฝึกอบรม 1 ครั้งต่อปี เกษตรกรร้อยละ 82 มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร 1 ครั้งต่อสัปดาห์ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 67 ได้ไปดูงานเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษปีละ 1 ครั้ง และขนาดของกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมนั้นร้อยละ 37.5 มีขนาดของกลุ่มประมาณ 10-20 คน ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกธรรมดา

2. ความรู้ของเกษตรกรตามหลักการเกษตรกรที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

พบว่า เกษตรกรมีความรู้ตามหลักการเกษตรกรที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษอยู่ในระดับที่ดี แต่ยังมีคำถามบางข้อที่เกษตรกรยังมีข้อสงสัยและไม่รู้มากคือ การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษจะต้องไม่มีการใช้สารเคมีอย่างสิ้นเชิง ระบบการเกษตรที่เหมาะสมคือ การเปลี่ยนรูปแบบการปลูกผัก โดยยกเลิกการใช้สารเคมีทุกประเภท และระบบการเกษตรที่เหมาะสมให้ความสำคัญกับผู้บริโภคมากกว่าเกษตรกรผู้ปลูก ซึ่งควรจะมีการให้ความรู้และความเข้าใจเพิ่มขึ้น

3. การปฏิบัติของเกษตรกรตามหลักการเกษตรกรที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

ในคะแนนเต็ม 3 คะแนน พบว่าเกษตรกรมีคะแนนการปฏิบัติตามหลักการเกษตรที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเฉลี่ย 2.315 คะแนน ถือว่าเกษตรกรในพื้นที่นี้ปฏิบัติตามหลักการเกษตรที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษปฏิบัติปานกลาง ซึ่งจากการวิเคราะห์พบว่า มีบางข้อที่เกษตรกรได้คะแนนน้อยคือ การฆ่าเชื้อเมล็ดพันธุ์ผักก่อนหว่านเมล็ดพันธุ์ การใช้ปุ๋ยคอกที่ไม่ได้หมักหรือตากแห้งก่อนลงในดิน และการจดบันทึกข้อมูลโรคและแมลงที่เกิดขึ้นในแปลง

4. การทดสอบสมมุติฐาน

จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบ Stepwise พบว่า มีตัวแปรอิสระ 2 ตัว คือ รายได้ ต่อเดือนกับความรู้ตามหลักการเกษตรดีที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษมี ความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามหลักการเกษตรดีที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ ร้อยละ 73.2 โดยสามารถสรุปเป็นสมการถดถอยพหุคูณการปฏิบัติตามหลักการเกษตรดีที่เหมาะสมใน การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรในเขตอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ได้ดังนี้

$$\text{การปฏิบัติ} = -0.475 + 0.686(\text{รายได้ต่อเดือน}) + 0.088(\text{ความรู้ตามหลักการเกษตรดีที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ})$$

5. ผลการวิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในเขตอำเภอสารภี จังหวัด เชียงใหม่ ที่มีต่อการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษตามหลักการเกษตรดีที่เหมาะสม

ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษตามหลักการเกษตรดีที่เหมาะสมที่ สำคัญได้แก่ เกษตรกรยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และเทคนิคในการปฏิบัติตามหลักการเกษตรดีที่ เหมาะสม เมล็ดพันธุ์ไม่ได้คุณภาพและมีราคาแพง ขาดเอกสารสิทธิ์ในการถือครองที่ดิน ไม่มีที่ดิน เป็นของตนเอง มีปัญหาด้านโรคและแมลงศัตรูพืช มีปัญหาการจำหน่ายผลผลิต เกษตรกรจำหน่าย ผลผลิตการเกษตรได้ในราคาต่ำกว่าที่คาดไว้ อีกทั้งมีแหล่งจำหน่ายผลผลิตที่ไม่แน่นอน

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงการใช้การเกษตรดีที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัย จากสารพิษของเกษตรกรในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการ ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษตามแนวทางเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในเขตอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านลักษณะส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจ สังคมกับการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษตามแนวทางเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในอำเภอ สารภี ตลอดจนศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษใน เขตอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตามลำดับดังนี้

ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับระบบการจัดการเกษตรดีที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษนั้นเกษตรกรมีคะแนนความรู้อยู่ในระดับที่ดี แต่อาจจะเกิดความสับสนหรือมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนลงไปในบางเรื่อง คือ การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษจะต้องไม่มีการใช้สารเคมีอย่างสิ้นเชิง ซึ่งยังมีเกษตรกรที่ยังเข้าใจผิดอยู่บ้าง เนื่องจากในทางปฏิบัติและในทางทฤษฎีที่ยังไม่เข้าใจ อาจเกิดจากคำพูดที่ติดปากมาก่อนเป็นได้ ส่วนข้อที่ถามว่าระบบการเกษตรดีที่เหมาะสมคือ การเปลี่ยนรูปแบบการปลูกผัก โดยยกเลิกการใช้สารเคมีทุกประเภท เกษตรกรเองก็จะมีข้อสงสัยอยู่บ้างเนื่องจากมีการแปลความหมายไปกันเองหรือยังไม่ค่อยที่จะมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและยังมีระบบความคิดที่ติดอยู่ใจอยู่ว่าระบบการเกษตรดีที่เหมาะสมให้ความสำคัญกับผู้บริโภคมากกว่าเกษตรกรผู้ปลูก จะทำให้เกิดอคติต่อการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการใช้การเกษตรดีที่เหมาะสมขึ้นมาอีกด้วย จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรจะมีการเข้ามาดูแลเอาใจใส่อย่างจริงจังเพื่อปรับเปลี่ยนวิถีแนวคิดที่ดีและยั่งยืนต่อไป

ส่วนในแง่ของการปฏิบัติของเกษตรกรตามหลักการเกษตรดีที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษส่วนใหญ่เกษตรกรมีคะแนนการปฏิบัติตามการเกษตรดีที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเฉลี่ยอยู่ในระดับที่ดี ซึ่งจากการวิเคราะห์พบว่า มีบางข้อที่เกษตรกรได้คะแนนน้อยคือ การฆ่าเชื้อเมล็ดพันธุ์ผักก่อนหว่านเมล็ดพันธุ์ ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นมาจากความเคยชินที่ปล่อยปะละเลยในเรื่องที่เล็กน้อยๆขึ้นมาได้ หรืออย่างจะคิดว่าเป็นเรื่องที่ไม่น่าจะเกิดผลเสียเกิดขึ้นมามากนัก หรือการใช้ปุ๋ยคอกที่ไม่ได้หมักหรือตากแห้งก่อนลงในดินก็อาจจะก่อให้เกิดเป็นปัญหาที่ใหญ่ขึ้นมาภายหลังก็เป็นได้ เนื่องจากอาจจะมีการสะสมของเชื้อโรคที่เป็นอันตรายต่อพืชและมนุษย์จึงควรที่จะหาทางป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นตามมาได้ และข้อที่สำคัญนั้นก็คือการจดบันทึกข้อมูลโรคและแมลงที่เกิดขึ้นในแปลง เป็นเรื่องที่จะต้องให้มีความตระหนักและให้ความสนใจอย่างจริงจัง เนื่องจากจะเป็นการลดการใช้สารเคมีได้อย่างถูกต้อง เนื่องจากจะทำให้มีการศึกษาและสนใจถึงระยะเวลาวงจรการเกิดโรคและแมลงศัตรูพืชตลอดจนสามารถตรวจสอบหลังการเก็บเกี่ยวได้ว่าการเปลี่ยนแปลงอะไรเกิดขึ้นได้บ้างเพื่อที่จะสามารถนำไปปรับปรุงแก้ไข ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในภายภาคหน้าได้อย่างทันทั่วทั้ง

จากการวิเคราะห์พบว่า รายได้ต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามหลักการเกษตรดีที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ ก็สอดคล้องกับการศึกษาของปาริฉัตร(2549)ที่ว่า เกษตรกรที่มีรายได้จากการขายผักปลอดภัยจากสารพิษจะส่งผลต่อการตัดสินใจปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ เนื่องจากเป็นปัจจัยที่จูงใจให้ตัวเกษตรกรเองนั้นมีกำลังใจในการเพาะปลูก เพื่อที่จะ

อยากจะได้ผลผลิตที่ออกมาราคาดี เพื่อที่จะทำให้ตนเองนั้นมีคุณภาพชีวิตและมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีนั้นและความรู้ตามหลักการเกษตรดีที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามหลักการเกษตรดีที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษซึ่งก็ได้สอดคล้องกับ วรรณิกา (2549) ที่ว่าการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับส้มเขียวหวานนั้น เกษตรกรที่มีการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพอยู่ในระดับที่สูงนั้น มีความรู้ตามหลักการเกษตรดีที่เหมาะสมในการปลูกส้มเขียวหวาน ทำให้แสดงให้เห็นว่า ความรู้ตามหลักการเกษตรดีที่เหมาะสมนั้นเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมทำให้มีการปฏิบัติตามของเกษตรกรที่ถูกต้องและเหมาะสมมากขึ้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการศึกษาค้นคว้าวิจัยขอเสนอแนะข้อคิดเห็นบางประการ อันจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางในการให้ความรู้ ความเข้าใจ คำแนะนำ สนับสนุน และให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษตามหลักการเกษตรดีที่เหมาะสมอันจะเป็นประโยชน์ต่อไปมากยิ่งขึ้นดังนี้

1. หน่วยงานภาครัฐ

1.1 หน่วยงานภาครัฐ ควรให้การช่วยเหลือสนับสนุนงบประมาณ สถานที่ การฝึกอบรม ถ่ายทอดเทคโนโลยีทั้งทางด้านเกษตรและการตลาดให้เกษตรกรกรนั้นมีความรู้ความเข้าใจที่เพิ่มมากขึ้น สามารถนำไปเผยแพร่ต่อไปได้

1.2 ควรมีการจัดทำตารางการปลูกพืชในรอบปีในกับเกษตรกร คือมีการจัดการวางแผนระบบการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษให้สามารถมีผลผลิตออกมาสู่ตลาดได้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังสามารถควบคุมและกำหนดราคาผลผลิตที่จะออกมาได้

1.3 ควรสนับสนุนการจัดตั้งและร่วมกลุ่มกันของกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ และควรจะมีมาตรการในการควบคุมราคาผลผลิตและมีการควบคุมคุณภาพอยู่เสมอและต่อเนื่องเพื่อที่จะให้ผลผลิตที่ออกมานั้นมีประสิทธิภาพ

2. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

2.1 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรประสานงานให้มีการร่วมมือการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษให้กับเกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ควรมีการติดต่อพบปะกับเกษตรกรอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอในทุกๆพื้นที่ให้ต่อเนื่อง เพื่อที่จะสามารถเข้าไปช่วยเหลือเกษตรกรแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่จะเกิดขึ้นและแก้ไขได้อย่างทันที่

2.3 ควรจะให้ความรู้ใหม่ๆตลอดจนประชาสัมพันธ์ข่าวสารทางการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษแก่เกษตรกรที่ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ ตามหลักการเกษตรดีที่เหมาะสมให้ถูกต้องตามหลักวิชาการที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยจูงใจในการตัดสินใจปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ
2. ควรทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษอย่างยั่งยืน ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ
3. ควรมีการศึกษาวิจัย เรื่อง การใช้การเกษตรดีที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรในพื้นที่อื่นๆ แล้วนำมาเปรียบเทียบกัน